

31 AUGUSTUS 2014 – TWEEENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

EERSTE LEZING

JEREMIA 20, 7-9

De profeet Jeremia bad als volgt:

„Heer God, Gij hebt mij verleid; ik ben bezwaken; Gij waart mij te sterk. Ik kan niet tegen U op. De hele dag lacht men mij uit, iedereen drijft de spot met mij. Telkens als ik het woord neem, moet ik schreeuwen en ‘geweld en onderdrukking’ roepen. Het woord van de Heer brengt mij iedere dag schande en smaad. Soms denk ik: Ik wil er niets meer van weten, ik spreek niet meer in zijn naam. Maar dan laait er een vuur op in mijn hart, het brandt in mijn gebeente. Ik doe alle moeite om het in bedwang te houden maar dat lukt me niet.”

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE ROMEINEN 12, 1-2

Broeders en zusters,

Ik smeek u bij Gods erbarming: wijdt uzelf aan Hem toe als een levende, heilige offergave, die Hij kan aanvaarden. Dat is de geestelijke eredienst die u past. Stemt uw gedrag niet af op deze wereld. Wordt andere mensen, met nieuw inzicht. Dan zijt ge in staat om uit te maken wat God van u wil, en wat goed is, wat zéér goed is en volmaakt.

EVANGELIE

MATTEUS 16, 21-27

In die tijd begon Jezus zijn leerlingen duidelijk te maken dat Hij naar Jeruzalem moest gaan; dat Hij daar veel zou moeten lijden van de oudsten, de hogepriesters en de Schriftgeleerden, maar dat Hij na ter dood gebracht te zijn op de derde dag zou verrijzen.

Toen nam Petrus Jezus ter zijde en begon Hem ernstig daarover te onderhouden: „Dat verhoede God, Heer! Zo iets mag U nooit overkomen!”

Maar Jezus keerde zich om en zei tot Petrus: „Ga weg, satan, terug! Gij zijt Mij een aanstoot, want gij laat u leiden door menselijke overwegingen en niet door wat God wil.”

En daarna tot zijn leerlingen: „Wie mijn volgeling wil zijn, moet Mij volgen door zichzelf te verloochenen en zijn kruis op te nemen. Want wie zijn leven wil redden, zal het verliezen. Maar wie zijn leven verliest om Mij-nentwil, zal het vinden. Wat voor nut heeft het voor een mens heel de wereld te winnen, als dit ten koste gaat van eigen leven? Of wat zal een mens kunnen geven in ruil voor zijn leven? Want de Mensenzoon zal komen in de heerlijkheid van zijn Vader, vergezeld van zijn engelen, en dan zal Hij ieder vergelden naar zijn daden.”

Schriftlezingen

© Katholieke Bijbelstichting
's Hertogenbosch, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

Oplaaierend vuur
in mijn binnenste

IN 1971 SCHREEF de Duitse theologe Dorothee Sölle een boekje met de prachtige titel *Het recht om een ander (mens) te worden*. Het heeft te maken met het recht om als persoon (en als samenleving) van mening te veranderen, het recht om je leven om te gooien, het recht op ommekeer. Dat is nooit vanzelfsprekend. De mensen rondom ons vormden zich in de loop van de tijd een beeld van ons en willen ons daarop vastpinnen, uit gemakzucht of op grond van een vooroordeel. Nu is het inderdaad zo dat in het Bijbelse denken het woord ‘ommekeer’ een centrale plaats inneemt. Het gebeurt vaak genoeg dat we als mens telkens weer dezelfde stomiteiten begaan en dan moeten we de moed hebben om dat onder ogen te zien en op onze schreden terug te keren. Maar het gaat over meer dan dat.

Het kan gebeuren dat ons leven echt op een verkeerd spoor is beland. Het kan gebeuren dat we niet meer trouw zijn aan onze diepste wezenskern en dat we onze ziel verkochten voor geldgewin, voor eer, voor aanzien, voor macht, voor ‘een spannend leven’ en ga zo maar door. Misschien lopen we ooit tegen de muur en wordt ons leven dusdanig overhoop gehaald dat we wel tot bezinning moeten komen. Misschien is het een woord van buitenaf dat ons onverwachts diep in het hart treft en verwondt. Misschien is dat woord wel een woord van GOD.

Het woord van GOD is inderdaad een machtig woord. Vooral de profeten hebben dat sterk ervaren. We hoeven ons maar het beeld voor ogen te roepen van Mozes, van Elia, van Hosea of Amos. Zij werden gegrepen door het levende Woord en het beïnvloedde heel hun leven permanent en diepgaand. Het geldt zeker ook voor de profeet Jeremia, geboren omstreeks 650 vóór Christus. Hij zette zich zijn leven lang in als profeet, riep het volk op om de tekenen van de tijd te begrijpen en een ander leven te gaan leiden. Zijn optreden was echter grotendeels spreken voor dovemansoren. Uiteindelijk was de verwoesting van Jeruzalem en de Babylonische ballingschap onafwendbaar.

Jeremia had een heel zware periode in zijn leven waarin hij twijfelde aan zijn opdracht. De eerste lezing geeft ons er een beeld van. Het is een gebed waarin de profeet zijn hart uitstort bij GOD. De perikoop is mooi opgebouwd en bestaat uit drie delen: ‘Ik kan niet tegen U op’ (A), ‘geweld en onderdrukking moet ik roepen’ (B), ‘het lukt me niet om het vuur in mij in bedwang te houden (A)’. Jeremia zou wel aan zijn profetenambt willen ontkomen, maar het lukt hem niet: GOD, die in hem leeft als een laaiend vuur, is hem te machtig. De kern van de tekst staat in het midden: telkens wanneer Jeremia als profeet het woord neemt, krijgt hij zoveel weerstand te verduren dat hij vrezend moet voor zijn eigen leven en daarom ‘geweld en onderdrukking’ moet roepen. Hij zou ermee willen breken, maar de liefde en de kracht van GOD in hem is zo groot, dat hij telkens weer bezwijkt. Het is een indrukwekkend getuigenis.

Ook in de evangelielezing gaat het over ommekeer. Vorige zondag hoorden we hoe Jezus zijn leerling Simon zalig prees omdat hij het hoge woord had uitgesproken: zijn geloof in Jezus als de messias. Op deze zondag horen we een ander geluid: „Ga weg, Satan, terug!”, zegt Jezus tegen Simon, de ‘steenrots’. Wat is er aan de hand? Na de messiasbelijdenis begint Jezus aan de moeilijke opdracht om zijn leerlingen voor te bereiden op wat komen gaat. Deze messias zal wel deel krijgen aan de heerlijkheid van GOD, maar niet buiten het lijden om. En dat lijden omvat een ernstig conflict met het Sanhedrin, in Jeruzalem, en uiteindelijk de terechtstelling. Een terechtgestelde messias, door toedoen van de eigen Joodse overheid? Dat komt bij Simon Petrus niet alleen hard, maar ook totaal ongeloofwaardig aan. En bovendien: „Zo iets mag u nooit overkomen!” En dan vallen de harde woorden van Jezus, waarbij Simon nu niet als ‘steenrots’ wordt aangesproken, maar als handlanger van de Satan. „Terug!”, zegt Jezus, en dat wil zeggen: „Keer je om, loop me niet voor de voeten, maar volg Mij – achter Mij aan.” Die ommekeer is heel persoonlijk: het opgeven van bepaalde ideaalbeelden en verlangens die niet realistisch blijken, het volgen van Jezus en het verloochenen van de eigen overwegingen en overtuigingen. Simon Petrus moet zich leren richten op wat GOD wil, niet op wat hij zelf wil. Dat is een buitengewoon moeilijke leerweg, vooral in het geestelijke leven. We zijn zo gehecht aan onze eigen voorstellingen, verwachtingen, ons eigen comfort en onze eigen veiligheid, en het is zo moeilijk te leven met onzekerheid. Maar Jezus vraagt het vertrouwen: „Volg Mij en je zult het leven vinden.” Petrus moet leren zijn eigen kruis onder ogen te zien, het te aanvaarden en op zich te nemen, zoals men een juk op zich neemt. Het volgen van Jezus heeft in alle omstandigheden prioriteit. Het is niet altijd eenvoudig, maar het kan als je diep met hem verbonden blijft.

In de tweede lezing staat een wonderwel mooie samenvatting van het bovenstaande. Paulus zegt: „Stem uw gedrag niet af op deze wereld. Wordt andere mensen met een nieuwe visie.” Dat is wat ons te doen staat.